

Тетяна Стасюк,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет
Антоніна Дем'янюк,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРЕДМЕТНО-ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ООП В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ ЗДО

Організація предметно-практичної діяльності дітей з особливими освітніми потребами (ООП) в інклюзивних групах ЗДО в Україні супроводжується низкою системних труднощів, що зумовлені одночасним впливом фінансових, кадрових, методичних та організаційних чинників. Матеріально-технічна недостатність, яка часто виявляється у відсутності сенсорних зон, адаптованих меблів та спеціалізованих дидактичних ресурсів, суттєво звужує можливості для формування практичних умінь і сенсомоторного розвитку дітей, що особливо критично в умовах інклюзивного освітнього простору. Не менш вагомою проблемою постає недостатній рівень професійної підготовки педагогів, які часто не мають достатніх компетентностей для впровадження індивідуалізованих форм навчання, адаптації програм та використання корекційно-розвивальних методик. Незважаючи на наявні міжнародні ініціативи з підвищення кваліфікації, охоплення педагогічних кадрів залишається фрагментарним, що знижує рівень готовності ЗДО до ефективної роботи з дітьми з ООП [1, С. 86].

Кадровий дефіцит, що виявляється у нестачі асистентів вихователя, психологів, логопедів і корекційних педагогів, обмежує потенціал командної взаємодії, яка є ключовою умовою реалізації інклюзивної моделі. Відсутність системного міжфахового супроводу унеможливорює створення стабільного освітнього маршруту дитини та своєчасне коригування індивідуальних освітніх програм. Важливим організаційним бар'єром є неузгодженість методичного забезпечення та відсутність уніфікованих стандартів розроблення й впровадження інклюзивного освітнього простору, що спричиняє нерівномірність якості інклюзивних послуг у різних ЗДО. Формальна співпраця між педагогами, асистентами та батьками нерідко перешкоджає ефективній взаємодії, знижуючи якість підтримки предметно-практичної діяльності дітей [2, С. 13].

Попри наявні труднощі, перспективи розвитку інклюзивних груп є значними й ґрунтуються на системних змінах, які вже реалізуються в окремих громадах та за підтримки міжнародних партнерів. Модернізація матеріальної бази, зокрема через фінансування від Всесвітнього банку, сприяє створенню адаптованих освітніх просторів, необхідних для розвитку практичних умінь дітей з ООП. Позитивні результати демонструють громади, де сформовано ефективні

мультидисциплінарні команди, що забезпечують комплексний супровід дитини – від оцінки ІРЦ до реалізації корекційних заходів у ЗДО. Важливим напрямом є посилення методичної підтримки педагогів шляхом упровадження систематичних курсів, розроблення сучасних методичних матеріалів та створення локальних груп професійного розвитку. Активна участь громадських організацій та батьківських спільнот у наданні корекційно-розвивальних послуг та облаштуванні сенсорних середовищ свідчить про можливість формування партнерської моделі підтримки дітей.

У довгостроковій перспективі вирішення виявлених проблем сприятиме формуванню інклюзивного освітнього простору, здатного забезпечити дітям з ООП умови для розвитку предметно-практичних навичок, підвищення самостійності та успішної соціалізації. Системний підхід, що охоплює фінансування, професійний розвиток педагогів, кадрове укріплення та стандартизацію методичної роботи, є ключовим напрямом до побудови ефективної інклюзивної моделі у закладах дошкільної освіти України.

Список використаних джерел

1. Кузава І., Луканьова Л. Науково-практичні засади організації дошкільної інклюзивної освіти. Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. 2023. №2(5). С. 84–87.

2. Ribtsun Y., Pinchuk Y., Cherednichenko N., Tarasenko H., Melnyk V., Kapliienko A. Difficulties of Inclusive Education in Preschool: Neurophysiological Features. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. 2025. Vol. 16. P. 7–15.